

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 199/08-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. augusta 2008 prerokoval sťažnosť L. D., B., zastúpenej advokátkou JUDr. D. H., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. D. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007 p o r u š e n é b o l o .

2. L. D. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť trovy konania L. D. v sume 7 425 Sk (slovom sedemtisícštyristodvadsaťpäť slovenských korún) na účet jej advokátky JUDr. D. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažnosti L. D. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 199/08-16 z 3. júla 2008 prijal na ďalšie konanie sťažnosť L. D. (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Sťažovateľka som matka maloletého K. V.. Návrhom zo dňa 05. 01. 2007 som sa na Okresnom súde v Banskej Bystrici domáhala zvýšenia výživného na maloletého K. Okresný súd môjmu návrhu čiastočne vyhovel a rozsudkom 32P/10/2007-115 zo dňa 24. 05. 2007 zaviazal otca maloletého prispievať na výživu mal. K. zvýšeným výživným zo sumy 1.400,- Sk na sumu 2.400,- Sk mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 01. 09. 2006. Proti uvedenému rozsudku podal otec odvolanie. Odvolanie otca mi doručené nebolo. O skutočnosti, že otec maloletého podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie a že prebiehalo odvolacie konanie som sa dozvedela až potom, ako bol mojej právnej zástupkyňi doručený termín pojednávania na okresnom súde,

ku ktorému bol pripojený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, 17 CoP/32/2007-131 zo dňa 05. 09. 2007, ktorým bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Tvrdím, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 CoP/32/2007-131 zo dňa 05. 09. 2007 boli porušené moje základe ľudské práva a slobody garantované Ústavou SR a medzinárodným dohovorom, ktorý bol Slovenskou republikou ratifikovaný spočívajúce v tom, že mi bolo odňaté právo konať pred súdom a s tým spojené právo na spravodlivý súdny proces.

Krajský súd porušil moje základné právo na spravodlivé súdne konanie, keď v rozpore s § 209a O. s. p. konal napriek tomu, aby mi bolo doručené odvolanie otca maloletého a bez toho, aby som mala možnosť sa k dôvodom uvádzaným otcom maloletého v odvolaní vyjadriť. Rozhodnutie a odvolacie konanie, ktoré prebiehalo na krajskom súde a o ktorom som ja nemala žiadnu vedomosť zároveň považujem za prejav diskriminácie vo vzťahu ku mne ako jedincovi ženského pohlavia. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov mám za to, že došlo k porušeniu mojich práv a slobôd mne priznaných. “

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom a uznesením krajského súdu č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby toto uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, a aby priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk a právnej zástupkyňi sťažovateľky náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril krajský súd listom sp. zn. Spr. 590/08 zo 17. apríla 2008, v ktorom sa uvádza:

„Konanie na Okresnom súde Banská Bystrica, vedené pod sp. zn. 32 P 10/07 začalo na návrh matky maloletého dieťaťa dňa 10. januára 2007, kedy bol tomuto súdu doručený návrh matky na zvýšenie výživného pre maloletého a na zmenu úpravy styku rodičov k maloletému. Tomuto konaniu predchádzali už ďalšie štyri konania vedené na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31 P 327/02, 32 P 348/02, 31 P 204/03 a 31 P 17/04. Prvé pojednávanie nariadené na deň 3. apríla 2007 bolo odročené na neurčito z dôvodu

zhodnej žiadosti rodičov, ktorí boli ochotní riešiť spor prostredníctvom mediátora.

Rozsudok okresného súdu, o ktorom konal Krajský súd v Banskej Bystrici v dôsledku odvolania otca maloletého dieťaťa, bol vyhlásený na pojednávaní dňa 24. mája 2007 za prítomnosti oboch rodičov, právnej zástupkyne matky maloletého dieťaťa a kolízneho opatrovníka. Okresný súd rozsudkom z 24. mája 2007 č. k. 32 P 10/2007-115 rozhodol, že otec je povinný platiť na výživu maloletého K. V. od 1. septembra 2006 zvýšené výživné zo sumy 1.400,- Sk na 2400,- Sk mesačne, zročné výživné za obdobie od 01. 09. 2006 do 24. 05. 2007 povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 400,- Sk spolu s bežným výživným. Okresný súd konštatoval, že v poslednej úprave výživného došlo k zmene pomerov tak na strane maloletého dieťaťa, ako aj jeho rodičov, preto považoval návrh na zvýšenie výživného za dôvodný. V rozsudku konštatoval okresný súd, že sa otec dieťaťa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania a zárobku, preto pri určení výšky výživného vychádzal súd prvého stupňa z príjmu otca, ktorý dosahoval u predchádzajúceho zamestnávateľa.

Rozsudok bol doručený právnej zástupkyne matky dieťaťa 04. 06. 2007, otcovi dieťaťa 19. 06. 2007, kolíznemu opatrovníkovi 31. 05. 2007.

Otec dieťaťa doručil dňa 04. 07. 2007 na Okresný súd Banská Bystrica odvolanie proti rozsudku z 24. mája 2007.

Dňom 01. 07. 2007 nadobudol účinnosť zákon č. 273/2007 Z. z. , ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorým bol zmenený Občiansky súdny poriadok okrem iného v tom, že za § 209 sa vložil § 209a, ktorý ukladal súdu prvého stupňa doručiť odvolanie ostatným účastníkom a vyzvať účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu, ak odvolanie smerovalo proti rozhodnutiu vo veci samej. Okresný súd Banská Bystrica túto povinnosť podľa § 209a ods. 1 nesplnil a už 10. júla 2007 dal pokyn na predloženie veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní otca. Vec napadla na Krajský súd v Banskej Bystrici 11. 07. 2007 a podľa rozvrhu práce pripadla na vybavenie senátu 17 Co pod sp. zn. 17 CoP 32/2007. Senát 17 Co Krajského súdu v Banskej Bystrici v období od 01. 07. 2007 do 31. augusta 2007 pracoval v zložení JUDr. E. J. riadiaci predseda senátu, členovia JUDr. Z. N., JUDr. Ing. J. G. a JUDr. O. M. JUDr. Z. N. bola v období od 1. apríla 2007 do 31. augusta 2007 dočasne pridelená na výkon funkcie sudcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Predsedníčka senátu 17 Co JUDr. E. J. dňa 8. augusta 2007 dala pokyn občianskoprávnej kancelárii krajského súdu, aby oznámila na úradnej tabuli súdu, že dňa 5. septembra 2007 o 08. 25 hod. bude vo veci vyhlásený rozsudok. Odvolanie otca nedoručil matke dieťaťa a kolíznemu opatrovníkovi ani odvolací súd. Dňa 5. septembra 2007 odvolací súd v senáte zloženom: predsedníčka senátu JUDr. Z. N., členovia senátu JUDr. E. J. a JUDr. Ing. J. G. vyhlásil uznesenie, ktorým rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie pre nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, ktoré spočívalo vtom, že bez zistenia rozhodujúcich skutočností okresný súd konštatoval, že existuje dôvod na zmenu súdneho rozhodnutia o výživnom (pretože sa zmenili okolnosti, ktoré boli rozhodujúce pre určenie výšky dávok v zmysle § 163 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a uložil okresnému súdu, aby pre nové rozhodnutie vo veci skúmal celkové osobné a majetkové pomery účastníkov.

Vec bola vrátená Okresnému súdu Banská Bystrica s vypracovaným rozhodnutím odvolacieho súdu už dňa 13. septembra 2007. Vo veci ďalej konal súd prvého stupňa, ktorý rozsudkom z 04. 12. 2007 vo veci opätovne rozhodol tak, že uložil otcovi povinnosť platiť na výživu maloletého K. V. zvýšené výživné zo sumy 1.400,- Sk na sumu 2.400,- Sk mesačne od 01. 01. 2007, ročné výživné za obdobie od 01. 01. 2007 do 04. 12. 2007 povolil otcovi splácať v 400,- Sk mesačných splátkach spolu s bežným výživným až do splatenia. Tento rozsudok napadla odvolaním matka maloletého dieťaťa aj otec dieťaťa, odvolanie oboch rodičov bolo protistrane doručené na vyjadrenie a Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 27. marca 2008 sp. zn. 16 CoP 14/2008 rozsudok okresného súdu potvrdil a odvolanie otca maloletého odmietol. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici bol vyhotovený, ale účastníkom konania ku dnešnému dňu nebol doručený.

Sťažovateľka vytýka Krajskému súdu v Banskej Bystrici porušenie základných práv a slobôd priznaných jej Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého sa dopustil odvolací súd tým, že konal o odvolaní otca napriek tomu, že matke ako účastníčke konania nebolo toto odvolanie doručené a týmto konaním odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť uplatniť práva účastníka v konaní (vyjadriť sa k odvolaniu otca) a výsledkom takéhoto vadného postupu bolo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je prejavom diskriminácie jej osoby ako ženy.

Ja, ako predsedníčka senátu, ktorý vo veci rozhodoval uvádzam :

Po uplynutí doby dočasného pridelenia na výkon funkcie sudcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky (31. 08. 2007) som dňa 3. septembra 2007 nastúpila do práce na Krajský súd v Banskej Bystrici. Vec mi bola pridelená na vybavenie riadiacou predsedníčkou senátu JUDr. E. J. dňa 3. septembra 2007, kedy už bol určený termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 5. septembra 2007. V období od 3. septembra do 5. septembra 2007, kedy o 08. 25 hod. bol vo veci vyhlásený rozsudok už nebol časový priestor na odstránenie pochybenia prvostupňového súdu, ktorý v rozpore s § 209a O. s. p. nedoručil odvolanie ostatným účastníkom konania na vyjadrenie.

Po naštudovaní veci senát dospel k názoru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, pretože pre správne rozhodnutie vo veci neboli zistené všetky rozhodujúce skutočnosti. Vychádzal z názoru, že pokiaľ bude vec zrušená a vrátená na ďalšie konanie, bude môcť matka maloletého dieťaťa v rámci ďalšieho konania argumentovať vo veci, vyjadrovať sa k tvrdeniam otca v odvolaní a že zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu nebudú základné práva matky, ako účastníčky konania vyplývajúce jej z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené. Odvolací súd rozhodnutím vo veci dňa 5. septembra 2007 sledoval urýchlenie konania o právach a povinnostiach k maloletému dieťaťu. Keby odvolací súd po zistení, že odvolanie otca maloletého dieťaťa nebolo doručené matke dieťaťa zrušil termín verejného vyhlásenia rozsudku a pristúpil by k doručeniu odvolania otca matke a kolíznemu opatrovníkovi, žiadal by vyjadrenie k odvolaniu otca od matky a kolízneho opatrovníka, vybavenie veci na odvolacom súde by trvalo minimálne o 1 mesiac dlhšie a výsledok odvolacieho konania by nebol iný, pretože dokazovanie, ktoré bolo potrebné vo veci vykonať, bolo rozsiahle a bolo nevyhnutné, aby všetky rozhodujúce skutočnosti posúdil najprv súd prvého stupňa. Odvolací súd nepostupoval pri rozhodovaní vo veci 17 CoP 32/07 s úmyslom niektorého účastníka na jeho právach a už vôbec nie diskriminovať matku dieťaťa ako jedinca ženského pohlavia.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní zo 16. júla 2008 a predseda krajského súdu v podaní zo 17. júla 2008 uviedli, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prejednávaní a rozhodovaní veci

patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie vecí (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu.

Ústavný súd dospel k záveru, že postupom a uznesením krajského súdu č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) vydal rozsudok č. k. 32 P 100/2007-115 z 24. mája 2007, ktorým bolo zvýšené výživné na maloleté dieťa sťažovateľky. Dňa 4. júla 2007 otec podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Krajský súd uskutočnil odvolacie konanie a vydal uznesenie č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007 bez toho, aby skúmal, či okresný súd splnil svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 209a Občianskeho súdneho poriadku - doručiť odvolanie na vyjadrenie sťažovateľke. Ak okresný súd nespĺnil svoju zákonnú povinnosť, bolo povinnosťou krajského súdu ako súdu odvolacieho, aby zabezpečil postup podľa Občianskeho súdneho poriadku, a tým aj kontradiktórnosť konania. Preto, ak krajský súd uskutočnil odvolacie konanie a vydal rozhodnutie bez toho, aby bolo odvolanie otca

doručené sťažovateľke, odňal tým sťažovateľke možnosť konať pred odvolacím súdom a porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Postupom a napadnutým uznesením krajského súdu došlo síce k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak ústavný súd uznesenie krajského súdu č. k. 17 CoP/32/2007-131 z 5. septembra 2007 nezrušil vzhľadom na to, že vec bola právoplatne skončená 29. apríla 2008, a zrušením tohto uznesenia by nedošlo k lepšiemu postaveniu sťažovateľky, pretože jej návrhu na zvýšenie výživného na maloleté dieťa bolo vyhovené (okresný súd rozhodol rozsudkom zo 4. decembra 2007 a krajský súd rozsudkom z 27. marca 2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a odvolanie otca odmietol). Výsledok odvolacieho konania na krajskom súde by nebol iný ani vtedy, keby sťažovateľke bolo doručené odvolanie otca, pretože dokazovanie, ktoré bolo potrebné vo veci vykonať, bolo rozsiahle a nevyhnutné, aby všetky rozhodujúce skutočnosti posúdil súd prvého stupňa.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže svojim rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa odseku 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk voči krajskému súdu poukazujúc na to, že jej bola odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom, čím došlo k porušeniu jej základných práv.

Postup krajského súdu, ktorý uskutočnil odvolacie konanie bez toho, aby bolo sťažovateľke doručené odvolanie otca, u sťažovateľky oprávnene vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľky, z princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľky, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu, ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk, ktoré je krajský súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu sťažovateľke, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením jej označených práv.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky si v podaní zo 16. júla 2008 uplatnila trovy konania v sume 11 498 Sk vrátane DPH.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk.

Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 7 425 Sk z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby v hodnote po 2 970 Sk (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) zvýšené o 19 % DPH (pretože advokátka je platcom dane z pridanej hodnoty) a režijný paušál v sume 178 Sk za každý úkon podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd nepriznal náhradu trov konania za tretí úkon, ktorý si právna zástupkyňa uplatnila, a to vyjadrenie zo 16. júla 2008 k stanovisku krajského súdu. Tento úkon bol neefektívny, pretože zo strany ústavného súdu bol nevyžiadaný (ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky len na vyjadrenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a na vyčíslenie trov právneho zastúpenia, čo sa nepovažuje za úkon vo veci). Ústavný súd vyslovil povinnosť krajského súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnej zástupkyňi sťažovateľky.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. augusta 2008